

ljubski zastopnik za kmeta. — Kaj pravijo na to, klerikalni bujskači in krikači?

Mi pa odgovarjamo kratko in jedrnat. Obljube g. Puolje se nikdar ne bodo izpolnile, ker je Pucelj tudi kot minister navezan na dobro voljo srbskega finančnega ministra, ki se spominja naše Slovenije samo takrat, kadar potrebuje denar njenih davkoplačevalcev, ne vidi je pa takrat, kadar naj bi pomagal. Samostojni minister naj rajši ne govori toliko o 50 in 20 milijonskih postavkah, katerih naša Slovenija ne bo deležna. Bilo bi veliko boljše, da nam g. minister raztolmači „potrebo“ visokih davkov. G. Pucelj nam tudi ni povedal, iz kakšnih razlogov da je vlada s prvim septembrom zvišala razne pristojbine, takse in tarife. Kaj nas brigajo njegove velikopotezne obljube, ki se nikdar ne bodo izpolnile. Kaj nam pomagajo krediti, ki so v prvi vrsti namenjeni za Srbijo in druge pokrajine? Visoki davki, takse, tarife, in druga bremena kričijo do neba. Prepričani smo, da bo prišel dan, ko bo dolenski mesar slovenskemu ljudstvu predlagal račune svojega protiljudskega delovanja.

Potne izkaznice.

Naša demokratsko-samostojna beograjska vlada je obremenila potrpežljivost našega ljudstva z nevzdržno nadržano potni izkaznico. Za vsak prestop mej domače občine se zahteva potna izkaznica in baš radi nepotrebnih uvedb demokratsko-samostojnih potnih izkaznic je zavladala nepopisna nevolja med našim kmetiskim ljudstvom. V ogledej tej upravičeni ljudski nevolji radi upeljave potnih izkaznic se je obrnil poslanec dr. Hohnjec v imenu Kmetске zveze in Ljudske stranke 14. avgusta na notranjega ministra, Svetozarja Pribečevića z naslednjo interpelacijo:

Nekako pred 14 dnevi je izšla odredba ministristva za notranje zadeve, koja je predpisala izkaznice za potovanje v tuzemstvu. Vsaka oseba brez izjeme, tako je velevala naredba, mora za vsako potovanje iz enega kraja v drugi kraj imeti posebno potno dovoljenje. Ko je prebivalstvo doznalo to naredbo, se ga je polotila velika in upravičena nevolja. Zaradi par oseb, ki so osumljene komunističnih, prevarnih ali protidržavnih stremeljenj, vendar ne gre vse ljudstvo v državi postaviti pod policijsko in žandarstvo kontrolo. Državna oblast ima dovolj varnostnih organov, da nadzorujejo sumljive osebe, nima pa pravice brez zadostnih, tehničnih razlogov razburjati in mučiti vse potujoče občinstvo. Kljub temu, da so nekateri časniki pomirjali ljudi, češ, da ta naredba v Sloveniji ne stopi v veljavo, dokler se ne objavi in pojasni v ljubljanskem „Uradnem listu“, se je naredba začela izvajati tudi v slovenski pokrajini. Ne županstva na deželi, ne potniki niso bili obveščeni o tem, da se, in kakšne legitimacije se zahtevajo. Politijski predstojniki so začeli postopati samovoljno in svojevoljno. Dne 9. avgusta sta v vlak Čakovec—Maribor prišla žandarja ter zahtevala od potnikov legitimacije. Kdor ni imel potne izkaznice, je bil neusmiljeno postavljen na zrak. Nekaj potnikov, ki so plačali celo vožnjo, je moralo iz vagonov v Maribor Nedejji, nekaj v Moškanjcih itd. Ko so ostali potniki iz vlaka Čakovec—Maribor izstopili na mariborski postaji, se jim je reklo, da se bo naredba začela izvajati šele 10. avgusta, ljudje pa so bili pognani iz vlaka že 9. avgusta. Slični slučajji so se dogodili tudi drugod. V neslužbenih časnikih k tej naredbi objavljeno „službeno tolmačenje“ hoče celo stvar nekoliko omiliti s tem, da proglašajo kot zadostno legitimacijo, staro ne nad leto dni, opremljeno s fotografijo, ali s fotografijo opremljen potni list, potrjen po 20. juliju 1921, ali posebne potne izkaznice itd. V istini pa povzroča tudi tako „tolmačenje“ naredba potujočemu občinstvu veliko neprijetnosti, zaprek in težav. Ljudje so zelo nevoljni, ker imajo vsled naredbe nepotrebne stroške in pota, ker s čakanjem na izkaznice izgubljajo veliko časa, ne morejo pravočasno odpotovati, dospejo dostikrat prekasno, po nepotrebnem trošijo denar, imajo izgube pri trgovanju in drugih poslih itd.

Ministrstvo naj pomisli, da je neupravičeno in zato tudi neumestno brez zadostnih razlogov delati državljano neprilike, jih dražiti in mučiti, jim delati nepotrebne stroške. Mesto, da bi ministrstvo bilo sledilo dobremu vzgledu Zveze narodov, ki je na posebni konferenci zahtevala velike olajšave za potovanja iz ene države v drugo ter za ta svoja olajševalna določila že tudi dobila privoljenje večine evropskih držav, pa dela lastnim državljanom za potovanje v lastni državi zapreke, poteškoče in ovire.

Vprašam torej g. ministra za notranje zadeve, ali je voljan takoj ukiniti to neumestno in nepotrebno naredbo?

Politični ogled.

Kraljevina SHS. Beograjsko politično gibanje miruje. Ministrski predsednik Pašić odpotuje v Pariz k kralju Aleksandru, da mu bode poročal, koliko smo zopet izgubili na ozemlju v zadnjem času. Tri ministri si ogledujejo ljubljanski sejm, beograjsko ministrsko poslopje menda čuva in straži edini Pribečević. Sedaj se menda ne bo niti ministrskih sej, dokler se ne vrne večina ministrcev zopet v Beograd.

Avstrija je začela z vojaštvom zasedati prvi del Zapadne Ogrske, katerega jej je prisodila mirovna pogodba. V drugi del tega ozemlja se še ne upajo Avstrijci, ker je še tam kaj madžarsko vojaštvo. Medzavezniška komisija bo skušala Madžare prepovoriti, da bodo izročili tudi ta drugi del Zapadne Ogrske mirni in potem Avstriji.

Francoška Briandova vlada se pripravlja na odsop, ker namerava preosnovati ministrski kabinet in vzpostaviti novega finančnega ministra.

Grško-turško vojno še vedno nadaljujejo, vendar nam manjkajo v zadnjem času verjetni podatki, kdo zmaga in kdo je topen. Po turških poročilih so zmagovalci Turki, po grški pa grške čete.

Tedenske novice.

Pri Sv. Mariji na Hramu, podružnici nadžupnije Sv. Martin pri Slovenjgradcu, se vrši dne 8. t. m., na Marijin praznik velik mladinski tabor. Tabor bo manifestacija katoliške mladine slovenjgraškega okraja. Vabljeno so vsi, posebno mladina, k prav obilni udeležbi!

Shod Slov. ljudske stranke pri Sv. Križu na Murskem polju se je obnesel na vse pričakovanje dobro. Shoda se je udeležilo toliko odličnih pristašev SLS iz ljubotorskega in iz gornjeradganskega okraja, da velika dvorana vseh udeležencev ni mogla obseči. Shodu je predsedoval starosta na ših somišljenikov g. Slane, govorili so narodni poslanci Stanonik iz Kranjske, Roškar in Pušenjak ter tajnik Zebot. Shod je trajal od 3. do pol 7. ure zvečer. Ljudstvo je v posebnih resolucijah izrazilo popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu, posebno pa načelniku dr. Korošcu v borbi za slovensko avtonomijo. Ljudstvo je ogorčeno obsodilo izdajstvo Samostojne kmetijske stranke glede slovenske avtonomije in novih ljudskih bremen. — Shod je pokazal, da je naša lepa Preleka v ogromni večini v taboru Slovenske ljudske stranke.

Razmere pa, razmere! Slovenski demokrati so se pred in po volitvah z vsemi štirimi branili avtonomije, češ, da potem slovenski razumniki, kakor učitelji, profesorji, uradniki itd. ne bodo v srbskih pokrajinah dobili služb. Sedaj pa avtonomije ni in vlada nastavlja po Južni Srbiji — ruske učitelje, katoliške učitelje po Banatu pa zatira. — Isto je z vojsko. Vojni minister je v proračunu zahteval za vojne izdatke celih — 10 milijard dinarjev. Mislili smo, da bo to velikansko svoto, ki je daleč pretirana, uporabil za izpopolnitev naše armade, pa smo se zmotili. V vojno službo so vzeli ogromno število ruskih vojakov-beguncov, tehnikov, vojaških uradnikov itd. in te je treba izdrževati. Kam naj vodi to gospodarstvo, če bodo sprejemali v službe begunce iz vseh delov sveta? — Ruski Wranglovi bodo sedaj stražili naše meje napram

Madžarom in Albancem. Uporabljali jih bodo tudi proti vojaškim dezertarjem v Južni Srbiji. Sedaj se pa vprašajmo: Čemu potem toliko našega vojaštva, ako si z njim ne moremo zagotoviti naših mej? Davčni vijak pritiska najbolj ravno vsled vedno večjih zahtev višjih oficirjev, ki nimajo smisla za pravo državno gospodarstvo. Naši poslanci so se vedno branili visokim vojaškim postavkam v proračunu, toda kaj pomaga, če pa kimajo z vojnimi ministrom naši demokrati in samostojni.

Zakaj bodo uporabljali državno posojilo? Beograjski list „Trgovinski glasnik“, glasilo srbskih velebogatašev, piše dne 27. avgusta, da bo vlada uporabila novo 500 milijonsko državno posojilo za obnovo obstoječih železničnih prog in za osvojitve glavne proge Zagreb—Beograd—Caribrod ozir. Djevdjelija. Posamezne postavke se glasijo: 1. Za vpostavitve prometna na progi Zagreb—Beograd 4 milijone dinarjev. 2. Nabava železniških pragov in drugega materiala 32 milijonov dinarjev. 3. Zgradba tovarne za brikete 20 milijonov dinarjev. 4. Zgradba osrednjega skladišča v Bagajnici 4 milijone dinarjev. 5. Transport žel. tračnic 1 milijon 600.000 din. 6. Nabava materiala za bosanske železnice 1 milijon 670.000 dinarjev. 7. Popravila lokomotiv in vagonov 34 milijonov. 8. Vodne postaje v Novski, Vinkovcih, Somboru, Indiji in Veliki Kikindi 8 milijonov dinarjev. 9. Nabava lokomotiv in vagonov za ozkotirne železnice 15 milijonov dinarjev. 10. Razširjenje in zgradba delavnice v Zagrebu, Bečkerek, Nišu in Sarajevu 12 milijonov dinarjev. 11. Delavnica v Ljubljani 5 milijonov dinarjev. 12. Gradba stanovanj pri oblastnih direktorjih 4 milijone 730.000 dinarjev. 13. Zgradba za nadzorstvo v Ljubljani 12 milijonov dinarjev. 14. Razširjenje skladišč 5 milijonov. 15. Vzpostavitev izogibalnic na glavni progi Zagreb—Beograd—Niš—Djevdjelija itd. 40 milijonov dinarjev. Vse to znaša 200 milijonov dinarjev in preostane še 300 milijonov. Kam jih bo vlada vtaknila? Naše poslance opozarjamo na to dejstvo, da bodo zahtevali natančno polaganje računov.

Muslimani za avtonomijo. Muslimanski narodni poslanec dr. Džafar Kulenović, kateri je izstopil kot prepričan pristaša avtonomistične ureditve naše države iz Jugoslov. Muslim. kluba, je priredil pred par dnevi v svojem volilnem okraju veliko politično zborovanje, katerega se je udeležilo čez 1500 volilcev. Po njegovem poročilu so volilci stavili resolucijo, v kateri odobravajo njegovo edino pravilno vernost avtonomističnemu programu, na katerega podlagi je bil izvoljen za poslanca. Sedaj že muslimanski volilci uvidevajo, kako jih je večina poslancev njihovega kluba dovedla s centralizmom v gospodarsko in kulturno-politično odvisnost in nesvobodo.

Od Sv. Jurija na Pesnici izveemo o „silajnem“ shodu samostojnega Sennuderja in Dobnika dne 14. avg. tele zanimivosti: med ovenčanimi silajci z samostojnimi napisi je sprejela muzika auto govornikov. Nad 4 ure so mučili dobra dva ducata poslušalcev z dečo vred. Eden govornik je zopet vedel povedati, da samostojna ni zoper vero; zato sta pa Sennuder in Robnik, ta slavni šentjurski solniki in nadstrankar, ki je zborovanje vodil, odprla vse zatvornice svoje zgovornosti, da kar najbolj osmešita vero in pobožnega kmeta pa svetega Izidorja itd., kakor to štajercijanci in samostojneži tako dobro znajo. Prejšnji dan je Robnik menda celo pouk v šoli opustil, da je mogel vse kar najlepše pripraviti. Zato pa ga je doletelo tudi odlikovanje, kot do danes še nikogar v SHS: dal se je izvoliti za „častnega člana samostojne“. K temu odlikovanju tako odličnega značaja in „narodnega delavca“, kakor je gosp. Robnik, seveda iz srca čestitamo in njemu i SHS! — Če se omenimo, da je samostojni auto med shodom zvaljal šentjurske samostojne „dame“ skupaj na ples, smo vse povedali.

Policijska ura za gostilne. — Bivša liberalno-samostojna dež. vlada je to poletje nenaadno zopet podaljšala policijsko uro tudi po deželi celo do 11. ure. Bog ne daj, da bi bila vlada to storila na ljubo svojim dragim so-

mišljenikom, raznim proti-klérkalnim birtom in šnopsarjem, marveč je to ukrenila le iz gole ljubezni do naroda in v goreči skrbi za socialno in gospodarsko dobrobit ljudstva! In vendar naša neslabostojna pamet te skrbi in ljubezni ne razume, marveč pravi: mogoče, da je to nekoliko upravičeno po mestih, kjer se ljudje pozno vračajo z izprehodov, in po kolodvorskih restavracijah; a kjer so drugod na deželi ljudje čez 9. uro v gostilni, je gotovo čez potrebo in torej — zlo! Nedavno sem videl, da so se v nedeljo ob 5. uri popoldne v dveh sosednjih krčmah pretepali. Vse v narodov blagor! Tudi samostojni žegen!

Samovolja mesarjev. Iz Sentilja v Slov. gor. nam poročajo, da mesarji v tamkajšnji okolici se vedno prodajajo meso po 20 K, čeprav se v Mariboru prodaja isto meso po 14 do 16 K. Čudimo se, da oblasti ne posežajo vmes, saj je vendar znano, da kupujejo ti mesarji živino po 7 do 8 K za 1 kg živje teže. Upajmo, da bo okrajno glavarstvo napravilo postopanju in samovolji okoliških mesarjev potreben — konec.

Pričetek šolskega leta v Mariboru. Na mariborski državni gimnaziji se bodo vršili vsi ponavljalni izpiti za preteklo šolsko leto dne 10. sept. od 8. ure naprej. Sprejemni izpiti za prvi razred se bodo vršili dne 12. septembra od 10. ure dalje. K sprejemnim izpitom se je prigrasiti s krstnim listom in s spričevalom zadnjega šolskega leta do 11. septembra na ravnateljstvo zavoda. Tudi na dan izpita od 8. do 9. ure se še sprejemajo prigrasila. Dodatni izpiti privatistov in obolevlih se vršijo dne 12. septembra od 9. ure dalje. Vpisovanje bivših in novih gimnazijcev za razrede od 2. do 8. se vrši dne 13. septembra od 10. ure dalje. Ob 12. uri tega dne se redni sprejem zaključuje. Dne 14. septembra se prične redni šolski pouk. — Na državnem moškem učiteljskem v Mariboru se vrši vpisovanje bivših učencev vadičnice ter gojencev in gojenk letnikov v pondeljek, dne 12. septembra dopoldne. Na novo vstopivši se naj zgledajo dne 12. septembra popoldne. Gojenci in gojenke se bodo sprejemale samo v 3. in 4. letnik. Bivši učenci in gojenci ter gojenke naj prinesejo k vpisovanju zadnje šolske spričevalo, nanovo vstopivši pa krstni list in zadnje šolsko spričevalo z odhodnico. — Na državni dvorazredni trgovski šoli v Mariboru se pričnejo prijave za vstop v I. deški letnik sprejemati najpozneje do 10. septembra. Za deškiški oddelk I. letnika se novih prijav ne bo sprejemalo. Dne 12. septembra se začnejo sprejemni in ponavljalni izpiti. Dan 14. septembra je reden šolski dan. Opozarjamo, da sta ptujka in celjska gimnazija realni gimnaziji, na katerih se poučuje grščina, ki je potrebna vsem tistim, ki hočejo postati duhovniki in zdravniki.

Pričetek šolskega leta v Mariboru. Vpisovanje na državnem ženskem učiteljskem v Mariboru se vrši za I. in II. letnik dne 12. septembra od 8. do 12. ure v poslopju na Zrinškem trgu št. 1. — Vpisovanje na deški meščanski šoli bo dne 11. 12. in 13. septembra vselej od 8. do 12. ure. Dne 12. in 13. septembra pa po potrebi od 14. do 16. ure.

Na državni realni gimnaziji v Ptuj se bodo vršili sprejemni izpiti dne 11. septembra t. l. od 9. do 11. ure. Sprejemni ponavljalni in naknadni izpiti pa dne 12. septembra ob 8. uri. Vpisovanje novih učencev dne 12. septembra od 10. do 11. ure, vpisovanja starih učencev dne 13. septembra od 10. do 11. ure. Sprejem novih učencev v III. razred je omejen.

Na drž. realni gimnaziji v Celju se vrše sprejemni izpiti za I. razred v torek, 13. t. m. ob 8. uri zjutraj; vpisovanje v II.—VIII. razred v torek od 9.—12. ure dopoldne; ponavljalni in dodatni izpiti 12. 13. septembra. Dne 14. septembra je ob 8. uri sv. maša, 15. septembra se prične redni pouk.

Čudno gospodarstvo. Iz Hoč nam pišejo: Pri nas se je pričelo v zadnjem času nekoliko bolj gospodarsko delati. In to je bil zadnji čas. Od povsod namreč slišimo, in v raznih časopisih beremo, kako velikega pomena je elektrika. Vsi se še dobro spominjamo, kako se je v prejšnjem kranj-

skan deželnem zboru delajo za elektrarno v Završnici na Gorenjskem in tako so ji razni gospodje nasprotovali. Danes pa navzlic temu deluje in na Gorenjskem menda ni kmetijske hiše, ki bi ne imela te luči. Prej so morali pa s smrdljivo petrolejko ali pa celo s traskami svetiti ponoči, kadar petroleja ni bilo. Toda ta je tudi danes še predrag. Vsled tega smo tudi pri nas začeli misliti na elektriko, ko imamo vendar tako blizo falsko elektrarno. Seveda smo bili sami preslabi. Zdaj je pa začela tovarna v Račjem napeljavati elektriko in dogovorila se je z več občinami, da se bo skupno napravila napeljava. Vse smo že imeli pripravljeno. In veselili smo se nove luči. Toda vedno so kaki nevoščljivci in zagargari, ki delajo nasprotje. In ti so najbolj bogati, ki jim nič ne manjka in ki imajo v Mariboru več hiš in vil z elektriko, namreč gospodje Serbanc in Franzi iz Maribora. Ti ne pušajo, da bi se vodila elektrika čez njihova posestva, samo, da oškodujejo tista. Skoro gotovo se boje, da se bo od kmetije združili ter napravili skupen električni mlin na elektriko. Prosimo slavne oblasti, naj pomagajo ubogemu kmetu, da bo prišel do svojih pravic, čeprav mu jih bogataši ne privoščijo. Pred očmi pa morajo imeti oblasti, da tu ne gre za klerikalce ali liberalce, ampak za slovenskega kmeta, ki danes ne potrebuje več nemškega valjčka.

Velesej v Ljubljani. Dne 3. septembra je bil v Ljubljani slovesno obtožen prvi velesej, ki bo trajal do 12. septembra t. l. Na sejnu je več oddelkov, takozvanih paviljonov, v katerih je razstavljeno različno blago. Na oddelku za papirno blago vidimo razne pisalne potrebščine, slike itd., na oddelku za pohištvo razno sobno, pleteno pohištvo od najpreprostejšega do najfinjšega. Zlasti zanimivi so oddelki za prvovrstno železnino kot poljedeljski stroji, stroji za obdelovanje lesa, električni stroji, sesalke, mlinci, valjano železo, žica, pločevina, tlačilniki, okovi, ključavnice, kose, srpi, sekire, motike, lopate, rokodelsko in poljedeljsko orodje vsake vrste, železna posoda, jekleni zvonovi, raznovrstna bakrena posoda, bronasti zvonovi, lovske puške, tehtnice itd. V oddelku za tesne proizvode je razstavljen surov, rezan in tesan les, raznovrstni sodi, glinaste peči itd. V oddelku za poljedeljske proizvode najdemo raznovrstne poljske pridelke, vino, sadje in žganje. V trgovskem oddelku vidimo vsakovrstno blago iz naše države in iz drugih držav, zopet v drugem oddelku je razstavljeno usnjarsko blago, usnje vsake vrste, sed turski izdelki, jermeni, torbe itd. V nadaljnjih oddelkih vidimo razno perilo, obleke, tkanine, pletenine, nogavice, klobuke itd. Kogar zanima, naj si ogleda ta velesej v dobi od 3. do 12. septembra. Udeležencem sejma je zagotovljena polovična vožnja po železnici; oskrbeti si pa morajo tožadavno legitimacijo.

Velikopotezni načrt za zgradbo jugoslovanske železnice. V našem ministru za promet izdelujejo velikopotezni načrt za zgradbo železniške proge Beograd—Smederovo—Mehadia—Bukarešta. Ta železnica bi spajala Rumunijo z Jadranskim morjem.

Izjava. Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ izjavlja na notice z dne 28. VI.: „Učitelji špicejni davčnih oblasti“, da nikakor niso bili mišljeni vsi učitelji kot špicejni davčnih oblasti, ampak se je naša trditve nanašala samo na one učiteljske osebe, ki jih po imenu in dokazih kot bivše obvezne nemškutarje poznamo kot take. Za druge pa, ki so se po pavšalnem pojmovanju te notice čutili užaljene, naj služi ta izjava v pomirjenju in zadovoljenju. S tem bodi ta zadeva poravnana. — Uredništvo „Slovenskega Gospodarja.“

Dvojni samoumor pri Sv. Barbari niže Maribora. Ljudmila Petrovič in tesarški polir v Strnišču pri Ptinju Tomaž Kline sta imela mladostno ljubezensko razmerje med seboj pred vojsko. Tomaž pa je moral k vojakom in Ljudmila ni dolgo časa dobila nobenega glasu od svojega ljubimca. V nadi, da je Tomaž mrtel je poskušala premožnejšega, 58 let starega brveca na Reki, s katerim je imela tudi eno hčerko. Pred nekaj dnevi pa jo sta Ljudmila v Zagreb na obisk k

svojim staršem. Pri tej priliki se je srečala s svojim prvim ljubimcem (Tomažem), katerega je domnevala med mrtvimi. Prva ljubezen se je zopet vnela — Ljudmila in Tomaž sta začela od Zagreba naprej po vseh mestih uživati nedovoljeno zakonsko srečo. Tako sta dospela v torek, 30. avgusta k Sv. Barbari niže Maribora, kjer ima Tomaž sorodnike. V torek sta popivala in jedla skupaj ob zvokih nalašč za nju najete godbe v gostilni Schauerl pri Sv. Barbari. Ko sta bila že sita in napojena z vsem dobrim, vzame Ljudmila Tomažev notes in mu napiše v njega: Dovolj je trpljenja. Nato potegne Tomaž revolver, ga sproži za poskušajo enkrat v tla, drugič v Ljudmilo nad srce in tretjič v samega sebe v srce. Ljudmila je zadeta še zbežala v kuhinjo, kjer se je zgrudila mrtva. Tomaž pa je bil pri priči mrliči. Tako je zahtevala zopet enkrat nesrečna ljubav kar dve človeški žrtvi.

Po južni Srbiji — zlasti po Sandžaku so upori in krvavi boji na dnevnem redu. Ze od nekdaj je po gozdovih in planinah polno hajdukov ali odmetnikov. Dosti jih je, ki imajo rop in umor na vesti, dosti je pa tudi takih, ki so v sumi radi krivice od strani državnih organov. Za časa avstrijske okupacije so se ti ljudje borili proti tujemu nasilju, ko pa je prišel preobrat, so se vsi nadali, da pride čas, ko se bodo vse umirilo in uredilo. Up je bil prazen in danes celo beograjski časopisi priznajo, da je postalo slabše kot poprej. Voditelji srbske uprave, ki bi imela umiriti in kultivirati v vojnih grozotah zbegano prebivalstvo, niso imele ne srca in ne smisla za plemensko in versko strpljivost. Iskali so samo profit na škodo turškega prebivalstva — seveda ubožnih slojev in ne begov — ter zbirali okrog sebe ki so ščuvali Srbe proti Muslimanom za upravne organe najhujših ljudi, in pestili narod z bajoneto in gorjajo. Danes se polnijo južnosrbske gore s hajduki in preliva se kri — kriva, še bolj pa nedolžna, ker je bližje pri roki in ker celo državni zakon dovoljuje, da se preganjajo sorodniki beguncev do četrtega kolena. Pravi pek je ustvaril laži-demokratizem v teh krajih. Vsak žandar dela kar hoče, vsak „divjak“ je dober za „varnostno“ službo in ker domačih primanjkuje, so si najeli divje ruske kozake. Tega divjastva ni krivo preprosto srbsko ljudstvo. Med njim in med turškimi seljaki bi v kulturnih in urejenih razmerah vladal najlepši mir in sloga. Krivi so napol izobraženi in divjaško navdahnjeni „pisarji“ in drugi uradniki po raznih uradih, ki se hočejo pokazati kot „boljši“ ljudje in „boljši“ prvovrstni državljani s tem, da preklinjajo muslimanov vse, kar jim je sveto, da blajo njihovo vero in skrunijo njihove žene. Proti divjastvu raznih demokratskih „pisarjev“ ni zakona in tako se dogaja, da si po krivici preganjani in oškodovani ljudje s puško v roki po hostah in planinah na lastno pest iščejo varstva in pravice. Če pogledamo pri nas razne srbske carinike in druge mogočne osebe, si lahko predstavljamo, kako izgledajo in ravnaajo razni gospodarji ubogega južnosrbskega prebivalstva.

Divjastva laških fašistov. Dne 2. septembra zarano zjutraj je tolpa laških fašistov, oborožena s samokresli, udrla v Narodni dom pri Sv. Ivanu v Trstu, polila vse prostore z bencinom in ga zažgala. V kratkem času je poslopje pogorelo do tal. Škoda se ceni na 1 milijona laških lir. Razburjenje med tržaškimi Slovenci je nepopisno.

Dr. Franc Kartin, zobozdravnik v Slovenski ulici 9 se je vrnil in zopet ordinira.

Gospodarsivo.

Kmet. podružnica Maribor in okoliš. Prihodnje leto na travnikih brez umetnih gnojil ne bo obilnega pridelka. Izmed kalijevih gnojil nam je na razpolago samo kajnit, ki se pa že mora trositi ta jesen. Podružnica opozarja, da ima v skladišču (Klanjšek in Pač, Vetrinjska ulica) dovolj kajnita. Superfosfat in apneni dušik se trosita spomladi.

Razvoj grozdja v preteklem mesecu. Grozd ima pri mali graševini na Portalis 1902 v Mariboru 114 ja-

god. Grozdje iste trtne lege se je priskalo 1. avgusta in 1. septembra, ugotovile so se sledeče spremembe: teža grozdja 1. avgusta 44 g, 1. sept. 85 g, jagode vsebujejo % kisline dne 1. avgusta 3,27, 1. sept. 1,68, sok vsebuje gramov kisline 1. avgusta 4,20, 1. sept. 1,9.

Vinska letina v Haložah. Haloški vinogradi nam bodo letos podarili izvrstno kapljico. Ne boje se sicer posebnega veliko, ampak kar bo, to bo izborno. Ze sedaj prihajajo kupovalci, ki ponujajo od trsa po 18 do 20 K za liter. Vinogradniki, ne prenažite se s irgatvijo! Grozdje naj popolnoma dozori in imeli boste nekaj nenavadno dobrega.

Tečaj za ohranjanje sadja. Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se bo vršil dne 19. in 20. t. m. brezplačen poučni tečaj za ohranjanje sadja. Predavanja se začnejo ob 8. uri popoldne. Kdor se želi udeležiti tega tečaja, mora naznaniti najpozneje do dne 18. t. m. to svojo željo ravnateljstvu zavoda.

Cene žitu. Cene žitnih pridelkov so letošnje jesen po vsej državi neverjetno poskočile. Za kilogram pšenice plačujejo v Sloveniji po 10,50 K, ječmena 10 K, ovsa 8 K, koruze 10 K, ajde 9 K in leče 17 K. Bela moka se še drži na ceni 18 K 50 v za 1 kilogram, toda tudi v tem oziru zremo z vso skrbjo v bodočnost. V Zagrebu plačujejo meterski stot pšenice po K 1000 do 1070, koruze 880 do 885 K, in ovsa 775 do 775 K. V Novem Sadu pa stane pšenica 1020 do 1050 K meterski stot, rž 760 do 780 K, ječmen 600 do 830 K, moka 1 kg 15,40 K, otrobi meterski stot 480 do 500 K. V zadnjem času je začela kupovati Italija žito in živino v naši državi, kar bo bržčas povzročilo, da cene za žito ne bodo padale.

Skrbite za semena. Vsled dolgotrajne letošnje suše bo imela črna detelja izredno malo semena. Čehoslovaška, ki je na leto izvažala mnogo lepega detelnega semena, je že izdala prepoved za izvoz detelnega semena. Cene se stalno dvigajo in bati se je, da bodo do pomladi dosegle nečuvno višino. Tudi je popraševanje po semenu detelje lucerne zelo živahno. Istotako je popraševanje po travnatih semenih zelo živahno, ker so letos trave in travnata semena slabo obrodila. Tudi pesno seme ne kaže ugodno. Cena za laneno seme je v kratkem času poskočila od 7 K na 13 K za 1 kilog. Za makovo seme se obeta slaba letina. Edino konopelje imamo v izobilju, kajti v raznih skladiščih je nakupljenih še več stovagonov konopelje. Našim kmetom resno priporočamo, da si pravočasno oskrbijo razna semena!

Hmelj. V Savinjski dolini bo v nekaterih dneh končano obiranje poznega hmelja. Glede množine hmelja so nekateri hmeljarji zadovoljni, kakovost poznega hmelja je izborna. Barva in vsebina je odlična. V Zalcu plačujejo hmelj po 6500 do 7000 čehoslovaških K za 50 kg. V Nürnbergu pa po 6500—7200 mark za 50 kg.

Na mariborski svinjski sejmu dne 2. septembra se je pripeljalo 513 prašičev in 9 koz. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči od 4—7 tednov stari komad 150 K, do 180 K, 8—11 tednov stari komad 240 do 260 K, 3—5 mesecev stari komad 280 do 700 K, 6 mesecev stari komad 800 do 1000 K. Plemenški, živa teža 1 kg 26 do 28 K, pol pitani za zakol mrtva teža 1 kg 30 do 36 K, koze so stale komad od 200 350 K. Kupčija je bila zelo živahna, prodalo se je zelo veliko. Omenjeni sejmi se bil najbolj obiskan od meseca septembra.

Lesna trgovina na svetovnem trgu.

Položaj na lesnem trgu se ni izboljšal in za nas se je še celo poslabšal.

Švedska, ki svojih lesnih izdelkov ni mogla vnovčiti na Angleškem in Holandskem, kakor po navadi, skuša dobiti za vsako ceno odjemalcev, kar se je deloma posrečilo v deželah, ki leže ob Sredozemskem morju, zlasti pa na Španskem, deloma Francoskem in v severni Afriki. Na ta način nam je nastal zelo nevaren konkurent poleg Čehoslovaške in Nemške Avstrije. Angleška in Holandska ne

kupujeta lesa, ker ste založena obse deželi z vsemi vrstami lesa za najmanj pol leta.

Francoska porabi za obnovo dežel velike množine lesa, ki jih dobiva deloma iz Nemčije, Nemške Avstrije, Poljske in Čehoslovaške. V prvi vrsti pride v poštev seveda stavbeni les. Toda tudi tukaj se položaj najbrž ne bo izboljšal, ker je Francoska odklonila sprejem nadaljnjih množin lesa, ki bi jih morala dobaviti Nemčija, kot vojno odškodnino. Očividno je poljski in finski les mnogo cenejši in najbrž je Francoska za letošnje stavbeno sezono z lesom že založena. Isto, kar velja za Francosko, velja tudi za Belgijo in Švico, ki ima nakupljenega več lesa, kakor ga more porabiti.

Nemčija prideluje velikanske množine lesa, ki jih porabi v lastni deželi pri mnogobrojnih stavbah. Vsled tega so se tudi cene v Nemčiji mimogrede ustalile, četudi je odklonila antanta sprejem velikanskih množin lesa, ki jih je v Nemčiji naročila. Vsled tega zastajajo tudi v Nemčiji velike množine lesa, za koje ni mogoče dobiti kupcev, ker tekmujejo na edinem trgu, ki se porabi nekaj lesa, to je Italijanskem, Čehoslovaški in Nemški Avstriji, v kojih državah vladajo sedaj cene, ki izključujejo vsako konkurenco drugih dežel.

V Nemški Avstriji stane 1 kubikmeter desk franko vagon nakladalnice postaja K 3600.—, kar odgovarja našim K 600.—. Razven tega je vsled stanja nemško-avstrijske valute tudi tovarnina neprimerno cenejša, kakor pri nas.

Na ta način izgubivamo vedno več tal in na Italijanskem se realizirajo samo še stare pogodbe, ker je naš les najmanj za K 200.— dražji, kakor nemško-avstrijski.

Iz istega vzroka so nam tudi francoski lesni trgovci pokazali hrbet in nabavljajo velike množine stavbenega in železniškega lesa v Nemški Avstriji in v Čehoslovaški, kjer je les najmanj za 30% cenejši, kot pri nas.

Lesni izvoz v Italijo. Na italijanskem lesnem trgu je zavladala stagnacija. Lesni trgovci so pokupili večje množine inozemskega lesa in ga sedaj prodajajo po skrajno nizkih cenah.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 179,25—179,80 naših K. Za 100 avstrijskih K se plača 17—18, za 100 čehoslovaških kron 211 naših, za 100 nemških mark 208—210 naših in za 100 laških lir 815—818 jugoslovanskih K.

Razno.

Veseli tatovi. Tržaški listi pri našajo sledečo veselo zgodbo: V ulici X so neznani tatovi vdrli v neko veliko trgovino s čevlji ter pokradli najboljšo blago. Nato so telefonirali lastniku trgovine in ga ozmerjali, ker je postavil v svojo trgovino moderno blagajno iz betona, katere niso mogli odpreti. Lastnik je najprej mislil, da gre za šalo, toda ko je zjutraj prišel v trgovino, se je uveril o resnosti ponočnega telefonskega obvestila.

Čudna požrešnost. V Hopkinsvillu (Amerika) so zdravniki nedavno operirali neko gospo Rosse (Tucker). Pravila je, da jo želodec silno boli. Ko so ji odprli želodec, so našli v njem — 5 srebrnih kavinih žlic. Domneva se, da je te žlice pogoltnila v slabomnosti. Dama se je po prestani operaciji prav dobro počutila.

60 kratni morilec. Pred dnevi je bil berlinskemu sodišču izročen nek Grossmann, o katerem je policija dognala, da je iz naslade umoril 60 gospa in deklic. Berolinceani se sprašujejo kako je neki bilo mogoče, da je ta zverina v človeški podobni skozi več let takorekoč pred očmi policije mogel izvrševati take zločine.

20krat večja zvezda nego solnce. Pariški list „Matin“ javlja, da so na zvezdarnici Mount Wilson v Kaliforniji ugotovili premer zvezde Antares, ki znaša 300 milijonov kilometrov. Potemtakem je ta zvezda 20krat večja nego solnce.

Norec umoril dva osebi. Blizu Innomesta je neki Weichselberger, hlapec, kateremu se je vsled pijančevanja zmračil um, s kamenjem ubil svojega gospodarja in gospodarjevo hči. Sel je nato na dvorišče in izkopal globoko jamo. Podal se je na bližnjo